

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

fahs

FAHS NUMMER 2 AUGUST 1996

I år er det 90 år siden Frederiksborg Amts Historiske Samfund blev stiftet.

I februar måned året efter udkom den første årbog, og årbøgerne har siden da været en af Historisk Samfunds væsentligste aktiviteter sekundært af de populære udflugter og før i tiden en række velbesøgte foredragsaftener. Ved tærsklen til årtusindskifte står Frederiksborg Amts Historiske Samfund i et vadested. Den historiske interesse i vores amt er så stor som aldrig før. De lokalhistoriske foreninger blomstrer, Folkeuniversitetet, AOF og de andre oplysningsforbund tilbyder historien i rigt mål, og massemediernes følger med med populært tilrettelagte serier. Men vores agtværdige gamle forening har faktisk åndenød. Som bestyrelsen flere gange har gjort rede for på bl.a. vores generalforsamlinger, er foreningens medlemstal på nuværende tidspunkt så langt nede, lige under 500, at det vil være vanskeligt at fortsætte de hidtidige aktiviteter uden en pæn medlemstilgang i løbet af det kommende år. Bestyrelsen har derfor vedtaget en handlingsplan og sat en række mål for det kommende års arbejde.

Først og fremmest skal Frederiksborg Amts Historiske Samfund være mere synlig. Historisk Samfund har meget at byde på, og FAHS vil derfor søge indledt et tættere samarbejde med de mange lokalhistoriske foreninger i amtet, som forhåbentlig kan blive til gensidig gavn og glæde. Endvidere har bestyrelsen en række nye initiativer på PR-fronten på bedding. En ny brochure er ved at blive trykt og en „skaf et nyt medlem“-kampagne vil blive sat i værk i løbet af efteråret sammen med en række andre medlemstilbud.

Knastakslen i vores aktiviteter bliver dig, kære medlem. Du er den bedste reklame for Historisk Samfund, og uden din aktive hjælp og medvirken vil vores forening næppe fylde 100 år. Som tidligere nævnt fylder FAHS 90 år i år. Det må fejres, blev bestyrelse enige om kort før sonnerferien. Og der var ikke langt fra tanke til handling. Helsingør Kommunes Museer har velvilligt stillet det smukke Marienlyst Slot til vores disposition, og en mere festlig ramme for en fødselsdagsfest kan man vel ikke forestille sig.

Bestyrelsen håber at se så mange af vores medlemmer som muligt til en festligholdelse af Frederiksborg Amts Historiske Samfunds 90 års fødselsdag lørdag den 28. september fra kl. 14.30.

Med venlig hilsen
Henrik A. Bengtsen, formand

fahs

FAHS er medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund og udkommer 3-4 gange årligt. Artikler til bladet sendes til FAHS, Helsingør Kommunes Museer, att. Lars Bjørn Madsen, Hestemøllestræde 1, 3000 Helsingør. Telefon: 4921 0098, telefaks: 4921 3095. Artikler til bladet bedes venligst leveret maskinskrevne, så de kan scannes, eller på diskette (helst WordPerfect 5.0 ell. nyere samt MacWrite Pro). Medlemskab og kontingent: Helsingør Teaterforening, Havnepladsen 1, 3000 Helsingør. Telefon: 4920

REDAKTION

Museumsinspektør
Lars Bjørn Madsen
Bibliotekar
Eva Stennicke

Tryk: A-print,
Espergærde
Lay-out og sats:
Helsingør Bymuseum

Da de franske kom til Nordsjælland

Af Svend Esbech

For 150 år siden drog en fransk ekspedition til Skandinavien. Lapland, Spitsbergen, Færøerne og Island blev besøgt. Men også Nordsjælland. En række litografier blev udgivet i et billedatlas og viser den franske opfattelse af os. Fhv. stadsbibliotekar Svend Esbech har i 1987 skrevet historien om den kunstneriske-videnskabelige ekspedition, som han venligst har til ladet FAHS at gengive i det følgende:

Nordsjællands seværdigheder, ikke mindst de kongelige slotte, har altid været yndede motiver og emner for kunstnere og skribenter. Vi kender alle utallige af dem - mange iøvrigt udført på kongernes egen foranledning. Mindre kendt er nok en række franske stik fra Nordsjælland og København, hvor til skitserne er udført i 1838-39. Bag disse kunstværker ligger en særlig historie. Gennem tiderne har mange danske søgt til Frankrig og især til Paris for der at hente ny viden og inspiration. Absalon, Saxo, Ole Rømer, Holberg, Georg Brandes for bare at nævne enkelte navne gennem tiderne, og også i dag tiltrækker Paris og Frankrig kunstnere og skribenter. Det er ikke mange franskmænd, som drog den modsatte vej, omend flere dog har gjort spredte notater

om besøg i Danmark og Norden lige siden Christian den IVs dage.

Der er dog et fransk besøg, som er ganske specielt, og som fandt sted i Frederik den VI's sidste år og Christian den VIII's første regeringsår.

Også i begyndelsen af 1800-tallet færdedes franske fiskere hvert år flittigt ved Islands kyster ofte beskyttet af franske krigsskibe. I 1833 besluttede kaptajn Blossville på skibet »La Lilloise« at se lidt på Grønlands østkyst, men han vendte aldrig tilbage. Franske krigsskibe søgte efter spor af den forsvundne, men fandt intet, heriblandt skibet »La Recherche«, som ombord havde de to franske naturforskere Paul Gaimard og Eugen Robert. De blev så begejstrede for, hvad de fandt på Island, at de efter hjemkomsten overtalte det franske marineministerium til at foretage en ekspedition til Skandinavien - indbefattet Færøerne og Spitsbergen.

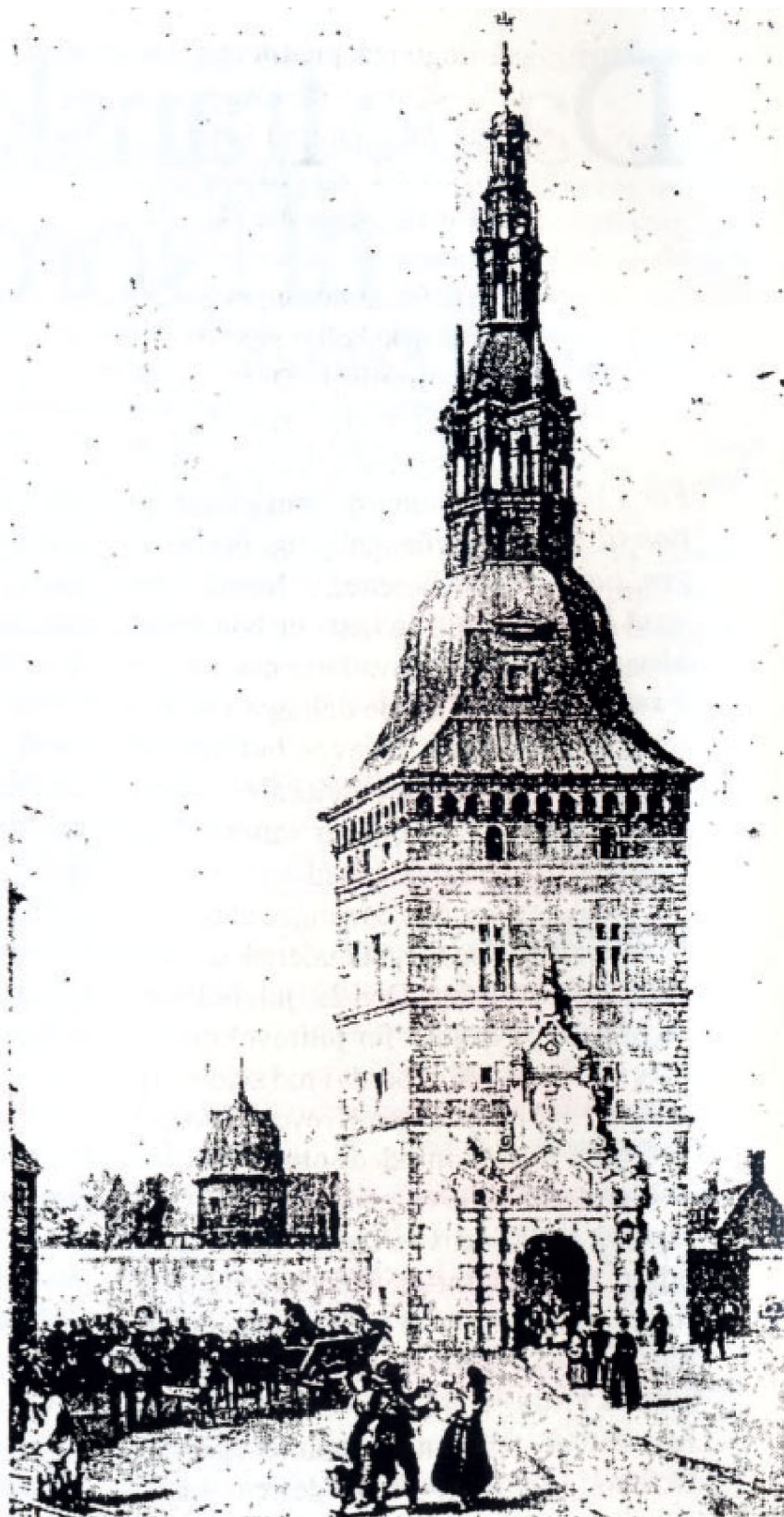
Det passede den franske konge Louis-Philip ganske godt i slutningen af 1830'erne at kunne give den franske fantasi andet at beskæftige sig med end krigstanker og uro. Den noget skeptiske danske deltager i ekspeditionen, zoologen Henrik Krøyer, udtrykte det sådan: »-en Tønde, som Louis-Philip gav de franske Hvaler at lege

med«.

Henrik Krøyers mistillid til foretagendet var nok i nogen grad dikteret af, at det fra fransk side ikke havde været tanken at invitere danske videnskabsmænd med på færd, men derimod nok norske og svenske. Men tronfølgeren - den senere kong Christian den VIII - gjorde sin indflydelse gældende, så Henrik Krøyer og botanikeren Jens Wahl kom med, omend de vist nok følte, at de var taget med af »sær Naade«.

Alle mødtes i Trondhjem og den 3. juli 1834 lettede »La Recherche« anker med kurs mod Spitsbergen, som de nåede tre uger senere. De to danske forskere har nok nu og da bittert fortrudt kronprinsens nidkærhed i spørgsmålet om dansk deltagelse, for det blev ikke nogen behagelig sejlads. Foruden de 8 franske ekspeditionsdeltagere var der skibets kaptajn, Le Fabvre, officerer, skibslægen, intendanten og alle matroserne. Når hertil kommer fire svenske, tre norske og to danske deltagere, så; er det svært at forestille sig, hvordan de har kunnet stuves sammen i det forholdsvis lille fartøj.

Krøyer skrev foruden videnskabelige no-

Porttårnet på Frederiksborg tegnet af Auguste Mayer til værket »La Voyages en Scandinavie...«

tater også dagbogsoptegnelser, og han lægger ikke skjul på de trange forhold. Passagererne var anbragt i køjer overalt. Krøyer skriver: » I Vaabensalen Køjer, i Biblioteket Køjer, i spisesalen Gulvskuren med Mursten«.

Mulighederne for at udføre et bare rimeligt seriøst videnskabeligt arbejde ombord var nærmest umuligt. Desto mere tid havde han til at studere sine rejsefæller. Han karakteriserer således ekspeditionens leder, Paul Gaimard, som en behagelig mand, men forfængelig og indsmigrende af væsen. Han beretter, at han lå i sin køje hele dagen, aldrig læste en bog og iøvrigt altid var søsyg - hvad der nok kan undre, eftersom han havde deltaget i to verdensom-sejlinger. Krøyer betegner ham iøvrigt som uden kundskaber, men klog nok til at afvise enhver samtale for ikke at afsløre sin uvidenhed.

Ifølge Krøyer lagde mange af franskmændene an på en meget malerisk og særpræget påklædning. Den 29. juli holdtes festmåltid på dækket for julirevolutionen, og de franske gik til bords i rød skjorte, hætteslag og vandstøvler. Krøyer bemærker, at det hele mest mindede om en flok sørøvere, der fejrede en god fangst.

Ekspeditionens deltagere gjorde naturligvis deres vigtigste videnskabelige arbejde, når de gik i land på Spitsbergen, i Lapland, på Færøerne og andre steder i Skandinavien. Heldigvis havde de med sig ombord den franske forfatter Xavier Marmier, der tidligere havde rejst i Norden, og som kunne tale de nordiske sprog. Han havde forøvrigt en tid været forlovet med Oehlschlægers datter. Marmier fik bl.a. i Lapland kontakt med den franske botaniker og præst, Læstadius, og var meget

optaget af besøget på Færøerne, som han skildrer meget sympatisk i det mange bind store værk, som i årene efter rejsen blev udarbejdet om selve færdens og dens videnskabelige resultater.

Den danske botaniker Jens Wahls notater er korte og tørre, mens Henrik Krøyer derimod i sine erindringer, der udkom 1870, har medtaget en række både kritiske vurderinger, som var hans vane, og morsomme beretninger om oplevelser på den franske ekspedition. Fra hans dagbog skal nævnes et par eksempler, det ene fra føromtalte revolutionsfest ombord:

»Hammerfest, 14. juli 1838. -To Bjørneunger falbødes af nogle Russere. Af en Franskmand, som ville købe dem, forlangte de 15 Specier, men solgte dem senere til Købmand Aagaard for 9 Specier, eller rettere for et Odderskind, som ansloges til den Pris. Paa Spørgsmaal om, hvorfor de havde forlangt saa meget af Franskmanden, svaredes: »Fordi Franskmændene har brændt Moskau. 29. Juli - I Dag skulde der afholdes en Fest for Juli-Revolutionen, det vil sige et almindeligt Maaltid på Dækket. - Vi var 24 til Bords. Dette store Festmaaltid fremsattes i tre Anretninger, første bestaaende af Suppe, Kalvesteg med Nyre, Høsekarri med Ris, Stokfiskepostej, Makaronipostej og den berømte Gaaseleverpostej med Trøfler; anden af Kalkunsteget med Grønærter, endvidere Kaffe-kræm, Svedsketærte, Mandelkage og Mandler, indbagte med Suk-

ker; tredje Anretning udgjorde Desserten, som bestod af Syltetøj og mange Slags Smaakager, anrettede paa tolv Fade. Kaptajnen havde, foruden det sædvanlige Antal Vinflasker, yderligere ladet fremsætte 40 Flasker finere Vin, hvoriblandt 12 Flasker Champagne«.

Spitsbergen har næppe oplevet noget lignende ret mange gange, og det er forståeligt, når Krøyer skriver i sin dagbog, at han omtrent kl. 10, da desserten blev sat frem, folte sig så overvældet og søvrig, at han gik til køjs.

Det er i værket »La Voyages en Scandinavie ... sur la corvette »La Recherche« vi skal søge, hvis vi vil vide noget om den store franske rejse til Skandinavien. Teksten vil nok ikke have den store interesse, men det tilhørende billedatlas gør værket værdifuldt endnu i dag.

Med på den anstrengende tur var de franske kunstnere Lauvergne, Giraud og Auguste Mayer, der var en fortrinlig landskabsmaler. Disse 3 kunstnere var meget flittige og gjorde talrige skitser, som de senere derhjemme udarbejdede til store plancher, der udførtes i den litografiske teknik, som netop var på sit højdepunkt i Frankrig på den tid.

»La Recherche« nåede selvfølgelig også

til Danmark, hvad der måske slet ikke havde været tanken fra begyndelsen. Her koncentrerede man sig især om København og Nordsjælland. Vi finder i billedatlasset fornemme tryk af Rundetaarn, Nicolai Kirkes tårn, Knippelsbro m.fl. samt fra Nordsjælland Frederiksborg Slot, Ballerup kirke og bemærkelsesværdigt nok ikke mindre end to stik af »Udlejre Steenstue« - den jættestue, der ligger ved Store Rørbæk, og som nu kaldes Møllehøj.

Alle disse fornemme tryk er selvfølgelig præget af den tid, hvori de er fremstillet - romantikken - og der er over de fleste af dem et fremmedartet skær, der afslører, at de for os så kendte steder, er set og opfattet med franske øjne - og udført hjemme i atelierne i Paris på grundlag af de mange skitser, som de tre kunstnere udførte under ekspeditionen.

Værket var meget kostbart, da det udkom, og er i dag uvurderligt på grund af netop det billedmateriale, som fortæller om fransk interesse for og opfattelse af Norden - og Nordsjælland - for ca 150 år siden.

Artiklen er tidligere bragt som kronik i Frederiksborg Amts Avis 2. august 1987.

Forsidebilledet:

Landsbyen Udlejre fotograferet fra luften i 1966. Forrest i billedet ses Karmstengaard og bag denne Vejstengaard. I baggrunden ses vejen mellem København og Frederikssund, der i dag har et lidt andet forløb. Begge gårdene, der blev nedrevet i 1970'erne til fordel for

en udstykning til det nuværende parcelhusområde, omtales i artiklen på modstående side.

Tillige med fotografiet side 8 venligst udlånt af Ølstykke Bibliotek.

En fremragende bonde fra Ølstykke

Af Svend Esbech

I 1871 udsendte D. E. Rugaard en bog med titlen »Fremragende Bønder før og nu. Smaa Livsskildringer og Tidsbilleder« Bogen indeholder skildringer af 50 bønder fra hele landet, som på en eller anden måde havde øvet en særlig indsats eller, som der bombastisk står i forfatterens tilegnelse, bidraget så såre meget til at hæve bondestanden fra uvidenhed og ånds trældom til oplysning og ånds frihed. Det der i denne forbindelse nok er værd at bemærke sig, er at blandt 50 fremragende bønder i Danmark har forfatteren til denne bog fundet lejlighed til at medtage ikke mindre end to repræsentanter fra den lille landsby Udlejre i Ølstykke sogn, nemlig gårdejer Lars Jørgensen på Vejsten og gårdejer Jens Pedersen på Karmsten. Rugaard skriver. »De vare samtidige i deres jordiske Daad og Dont, og et aandeligt Samfrændskabs Baand omslyngede dem så fast og smukt, at deres Standsfæller i en videre Omkreds saa med dyb Højagtelse op til dette Aandens værdige Tvillingepar, lyttede gjerne til dets Raad og bøjede sig for dets Meninger«.

Jens Pedersen var født i Ølstykke i 1802. Han kom som ung i tømrerlære, og på Karmsten står endnu et dokumentskab, som han selv har snedkereret. I 1832 giftede han sig med enken Karen Mikkel-

datter, der med sig i ægteskabet foruden den gode gård Karmsten, bragte en datter fra sit tidligere ægteskab. Sammen fik de ingen børn.

Jens Pedersen skulle hurtigt vise sig som en dygtig landmand med mange nye ideer, som han nok bl.a. fik gennem sit nære venskab med naboen Lars Jørgensen på Vejsten.

Han gik ind for dræning og bedre gødskning af jorden, indførte nye sædskifter og påbegyndte dyrkning af kartofler i større stil, en ting, som ikke var almindeligt dengang. Han oparbejdede en meget fin kvægbesætning ligesom han var meget interesseret i have dyrkning. Han plantede frugttræer i sin have og dyrkede grøntsager.

Gården Karmsten, der lå nordligst i Udlejre by, bestod som de andre gårde i landsbyen af lave stråtækte længer, men i løbet af 1840'erne ombyggede Jens Pedersen hele gården til en mønstergård, som landmænd langvejs fra kom for at se. Slutstenen på hele dette byggeri var det meget store og smukke stuehus, som han tog i brug i 1852, og som i det store og hele står i dag, som da han opførte det. Det havde dog oprindelig stråtag. Endnu bevarer Jens Pedersens egne tegninger til byggeriet og det samlede regnskab over udgifterne. Det var også Jens Pedersen

som lod plante den allé af lindetræer, som endnu sætter sit markante præg på de få rester, der er tilbage af landsbyen Udlejre. Jens Pedersen var også meget politisk interesseret og stærkt optaget af tidens tanker om folkestyret. Han blev medlem af det første sogneforstanderskab i Ølstykke i 1842, og i 1845 overtog han forrandskabet efter Lars Jørgensen på Vejsten, som på grund af alder og svagelighed måtte opgive sin post. Han døde 1849.

Allerede 1841 var Jens Pedersen blevet valgt som suppleant for gårdejer Jørgen Pedersen i Jørlunde til Østifternes Stænderforsamling, men nåede aldrig at blive indkaldt. Men ved valget den 3. juni 1853 i Roskilde blev han valgt med 206 stemmer af 342 til landstinget og han gen-

Karmstengaards hovedbygning set fra havesiden inden nedrivningen omkring 1971. Bortset fra tegltaget, der på et tidspunkt har afløst det oprindelige stråtag, ser bygningen ud som dengang Jens Pedersen opførte den.

valgtes igen i 1855. Politisk sluttede han sig trofast til det såkaldte »lille venstre«. I familiens eje findes endnu hans optegnelser fra landstinget, de breve, han sendte hjem til familien og trykte invitationer og menukort til kongens taffel for landstinget m.v.

I 1834 havde Lars Jørgensen, Vejsten, oprettet landets første landøkonomiske forening for Ølstykke sogn, hvor også Jens

Pedersen var et aktivt medlem. Lars Jørgensen havde til denne forening etableret en betydelig »Laane-Bogsamling«, og foreningens medlemmer samledes om vinteren til samtale og læsning. Det er bemærkelsesværdigt, at allerede i 1834 holdt bønderne i Ølstykke studiekreds om deres fag og etablerede et bibliotek, som imidlertid opløstes, da Landøkonomisk Forening for Frederiksborg Amt blev stiftet i 1843 - i øvrigt også som den første af sin art i landet. Ølstykke fik ikke mindre end to medlemmer af bestyrelsen nemlig pastor K.E. Möhl og Jens Pedersen - men det var jo også i Ølstykke, det hele var startet.

Det fortælles, at hver gang Jens Pedersen var i København, så kom han hjem enten med et møbel eller med bøger. Mange af de store, kostbare møbler er endnu bevaret, deriblandt det bogskab, som han købte til sin - for sin tid - ret store bogsamling. Næsten alle bøgerne er bevaret, omhyggeligt nummereret samt med oplysninger om, hvornår de var købt. Mange af dem er sikkert købt antikvarisk, og i en del af dem har han gjort omhyggelige optegnelser. I en lille notesbog indførte han bøgerne, efterhånden som han købte dem med angivelse af prisen.

Bogsamlingen omfatter naturligt nok en række praktiske håndbøger om landbrug, kvægsygdomme, havebrug o.s.v., men hans interesser strakte sig langt videre. Her står bøger om de slesvigske krige sammen med Oehlenschlägers og Ingemanns værker, prædikensamlinger, sangbøger og skolebøger o.s.v. alt ialt en alsidig samling, som er med til at tegne billedet af denne usædvanlige og selvlærde bonde. Jens Pedersen havde ikke modtaget no-

gen speciel boglig lærdom, men har sikkert været under indflydelse af sin ligeså videbegærlige nabo, Lars Jørgensen, der oprindeligt var seminarieuddannet.

D. E. Rugaard refererer i sin bog en samtale, som Jens Pedersen selv havde genfortalt. En anden bonde, som han kalder Hans Olsen, havde truffet Jens Pedersen dybt optaget af en ny bog, han havde skaffet sig, og spurgte nysgerrigt, hvad den havde kostet. Jens Pedersen oplyste, at den havde kostet en rigsdaler.

»Men hvad vil du, Jens Pedersen, dog med alle disse hersens farlig mange bøger? Du er jo dog kun bonde, ligesom vi andre, og skal ikke være præst, og pengene er jo, katten rive mig, alt for gode til at bruge til bøger«. Hertil svarede Jens Pedersen: »Jeg vil af disse farlig mange bøger, som du siger, lære at blive mere indsigtfuld og klog på mange ting, end jeg nu er. Det er sandt nok, at jeg ikke skal være præst, men en bonde bør dog heller ikke være uden boglige kundskaber, der fører tiden med sig. Ved dem kommer du i besiddelse af en anseelse og magt, som vi alt for længe selv er skyld i at have måttet undvære. Pengene er derfor ikke, som du siger, alt for gode til at bruges til bøger, men de fleste af os bønder synes rigtignok at tro det«. Hans Olsen: »Ja, du må sige, hvad du vil, Jens Pedersen. Jeg bliver, katten rive mig, ved mit, og siger, at jeg meget hellere vil have smukke seletojer og sådan noget, end nogle bøger«.

Jens Pedersen: »Hver ting til sit brug, men har jeg da ingen ordentlige og smukke seletøjer? Og har Lars Jørgensen her i byen ikke også smukke seletøjer? Men desuden har vi også lyst til at have nogle gode bøger«.

Hans Olsen: »Ja, om Lars Jørgensen vil vi nu slet ikke tale. Det er en anden sag med ham, for han blev jo oplært til at skulle være degn, og så kan man jo ikke undre sig over, at han gerne køber bøger. Der stikker humlen, farlil«.

Jens Pedersen: »Nu er du nær ved at snakke hen i vejret, min gode Hans Olsen. Sagen er for de fleste af os til syvende og sidst den: Når det gælder om legemlige og andre timelige fornødenheder f.eks. når vi kommer i selskab med vore egne, såsom på markeds- og torvedage, når vi gør gilder, når vi vil have noget at bære til skue o.s.v., så sparer vi ikke på skillingen, og det har vi lov til, enhver efter evne og lyst, men når det derimod gælder om åndelige fornødenheder, f.eks. om at købe en god bog, en virkelig god bog, hvor af vi selv og vore børn og tyende kan beriges med gode og nyttige kundskaber, ja så er pengene ligesom groet fast i lommen på de fleste af os. Vil bonden hævde sin stilling i samfundet med ære. . .«

Her afbryder Hans Olsen og påstår, at bondens stilling ikke er blevet bedre efter indførelse af Stænderne og giver udtryk for utilfredshed med deres repræsentant på tinge.

Jens Pedersen er imidlertid af modsat opfattelse uden at han dog vil fælde dom over sin modkandidat til posten og fortsætter: »Altså jeg påstår endnu engang, at vor stilling i samfundet er blevet bedre siden

stændernes indførelse, og vil bonden hævde sin stilling i samfundet med ære, så må han ved læsning berige sin forstand med nyttige kundskaber i forskellig retning, og han må derfor ikke være treven som hidtil med at få næven i lommen efter penge til en eller anden god bog. De penge, han giver ud til det, er en kapital, der vil give gode renter for ham og hans børn. Der har du min mening om sagen«.

Hans Olsen: »Ja, du er, katten rive mig, dog en farlig prokurator at komme op at nappes med. Du kan prædike som den bedste præst, og læser det ikke engang op af papiret, så der er jo ingen fanden, der kan stå for dig i kjæven. Men jeg må tilstå, at der er meget sandt i det du siger, min ven, og når vi nu engang kommer sammen til København, så kan du nok være mig behjælpelig med at købe en rigtig god bog, som jeg selv og drengen derhjemme kan have gavn af at læse i«.

Det lover Jens Pedersen, og Hans Olsen slutter med at sige: »Og når jeg så får bogen i lommen, så går vi, katten rive mig, ned sammen til en vintapper«, hvortil Jens Pedersen svarer: »Å, ja såmænd, for at klinke på, at du senere køber flere gode bøger«.

Om Hans Olsen nogensinde fik købt sin bog, melder historien intet om, men samtalen siger meget om den holdning, som de mennesker havde, der dengang satte deres præg på Ølstykke og Udlejre.

Jens Pedersen døde den 31. maj 1858, 56 år gammel, efter længere tids sygdom, og han fulgtes til sin grav i Ølstykke af det ganske sogn med sin gode ven, pastor Möhl i spidsen. Desværre er hans gravsten ikke bevaret, men den har stået lige indenfor indgangen til kirkegården, hvor

han hviler ikke langt fra sin gode ven,
Lars Jørgensen.
Artiklen er tidligere publiceret som kro-

nik i *Frederiksborg Amts Avis* 9.6. 1971
og bringes i FAHS med tilladelse fra for-
fatteren.

NY FAHS BROCHURE, FAHS GAVEKORT, SKAF ET MEDLEM - KAMPAGNE

På den seneste generalforsamling kom der adskillige gode ideer fra medlemmerne i forbindelse med en kommende kampagne for at skaffe flere medlemmer til Frederiksborg Amts Historiske Samfund.

Bestyrelsen har nedsat et lille udvalg til at se på ideerne, og har arbejdet videre på flere af forslagene.

Ikke alt materialet er på nuværende tidspunkt færdigt fra trykkeriet, men det vil ligge færdigtrykt til efterårsudflugten og til jubilæumsfesten. Ved udsendelsen af næste nummer af FAHS-Bladet vil brochurer og øvrigt materiale blive udsendt til samtlige medlemmer.

Ny FAHS brochure

Da den gamle brochure trængte til et serviceeftersyn, var det et naturligt sted at starte for bestyrelsens reklameudvalg. Der er nu fremstillet en ny FAHS-brochure, som vi dels vil sørge for bliver rundsendt jævnligt til de steder, vi mener, vores potentielle medlemmer kommer, samt medtaget til FAHS-arrangementer hvor vi ved, der kommer interesserede, der endnu ikke er medlem af FAHS.

Den nye brochure indeholder et girokort, og man bliver først registreret som medlem, når man har indbetalt de 120 kr., et

medlemsskab koster.

FAHS kvitterer for indmeldelsen ved at fremsende en årbog af ældre årgang som velkomstgave, samt det nyeste FAHS-blad og diverse andet informationsmateriale.

FAHS gavekort

Foreningen har fået fremstillet et repræsentabelt gavekort, som vores medlemmer ved gæstebud kan give til venner og bekendte istedet for den obligatoriske blomst eller æske chokolade. Gavekortet giver modtageren et års medlemskab af Frederiksborg Amts Historiske Samfund. Gavekortet koster 120 kr., og med dette følger en boggave bestående af en årbog, som kan gives væk sammen med gavekortet.

Man bestiller gavekortet ved henvendelse til Helsingør Teaterforening (se side 2). Når indbetalingen er registreret, fremsendes gavekortet til giveren, som så selv udfylder gavekortet med modtagerens navn og adresse. Modtageren fremsender så det udfyldte gavekort til FAHS, hvorefter det nye medlem er registreret og medlem af Historisk Samfund.

Skaf et medlem

Vores medlemmer er Frederiksborg Amts Historiske Samfunds bedste ambassadø-

rer, og tidligere erfaringer viser, at mange af vores medlemmer i deres venne- eller bekendtskabskreds har flere nye potentielle medlemmer af FAHS.

Bestyrelsen sætter tre ældre årbøger på højkant for hvert nyt betalende medlem du skaffer. Du vælger selv hvilke tre år-

bøger, du har lyst til at modtage for ulejligheden ud fra en liste over vores lager af årbøger.

Jo flere medlemmer du skaffer, jo større bliver din samling af årbøger med godt læsestof til mange timer om små og store begivenheder fra Frederiksborg amt.

EN BID AF SKÅNE

SENSOMMERTUR, LØRDAG DEN 14. SEPTEMBER.

Sensommerturen går denne gang til et par skånske middelalderkirker, et slot fra 1600-tallet og slutter i Frederiksdal friluftsmuseum i Helsingborg. Turen foregår med bus fra Hamntorget i Helsingborg umiddelbart ved Sundbussernes terminal præcis kl. 14.00. Vi skal se Kropp kyrka fra 1200-tallet med seværdigt interiør samt familien Bennetts familiegavsted. Herfra køres til den nærliggende herregård Rosendal bygget i 1620'erne af rigsråd Anders Bille (1580-1633). Anders Bille var i perioden 1610-28 lensmand på Helsingborg og tillige 1612-33 på Herrisvad Kloster. I december 1617 udnævntes han til rigsråd og blev samtidig slået til ridder. Han opførte Rosendal som en ombygning af det skånske gods, han havde arvet efter sin fader Steen Bille. Han gjorde meget ud af områdets kultivering, men hans ry på egnen var ikke alt for godt. Han var efter sigende hård og havde et lidt for godt øje til kvindfolkene. Rosendal er en perle. Et malerisk forfald præger i dag mange af bygningerne, kun nødtørftigt vedligeholdt af ejeren på tag og fag. Men netop fordi hovedbygningerne har undgået de helt store moderniseringer og renoveringer, er meget originalt ex- og interiør bevaret, hvilket naturligvis gør Rosendal særlig spændende. Også de pragtfulde omgivelser er værd at kigge nærmere på, thi trods kun 5 km. fra Helsingborg ligger herregården forbløffende uberørt af nutiden. Kun larmen fra den nærliggende motorvej minder os om, at vi ikke befinder os i Christian den Fjerdes tid. Den nuværende ejer af herregården, friherre Gerhard Bennett har givet os lov til at se slottet indvendigt, hvilket ikke er beskåret alle og enhver. Hvis der er tid, vil vi også aflægge besøg i Mörrarp kyrka fra 1100-tallet med romanske malerier og døbefont fra samme tid. Turen slutter i Frederiksdal museum i Helsingborg, hvor der er kaffe og kage og besøg i en af »nyhederne«, et grafisk museum. Hjemrejse ca. kl. 17,30 - 18,00. Lederen af Helsingør Museums- forenings forelæsningsrækker Ingrid Dora Jambjer, nu bosat i Helsingborg, vil være vores guide. Turens pris bliver kr. 130,-, der opkræves i bussen, som indbefatter busturen, besøget på Rosendal slot, Frederiksdal med kaffe og kage, men ikke færgebilletten. Det anbefales at tage Sundbussen kl. 13,30 fra Helsingør, returbillet koster kr. 27,-, pensionist kr. 16,-. Tager man Scandlines færge skal man sejle kl. 13,30, men i Helsingborg kan det knibe at nå Hamntorget til tiden. Begrænset deltagerantal: 50. *Bindende tilmelding allersenenest den 9. september* til: Lars Bjørn Madsen (49 21 00 98), Gudrun Lund Meyer (42 95 32 05), Dorrit Rosenborg (42 33 53 58) og Åse Zinck (42 31 13 85).